

En parentation

till

Bellmans minne.

Af 1895.

Karl A. Tavaststjerna.

Februari häftet af den utmärkta månadsskriften *Ord och bild* inledes af en lika fyndigt konciperad som läckert, kvikt och elegant genomförd Bellmanparentation, författad af *Karl A. Tavaststjerna*, hvars här använda pseudonym *Finke Finne* i Sverige gifvit anledning till gissningar och tydningar, som icke alltid utfallit träffande. Sålunda skref den framstående litteraturhistorikern, prof. Karl Warburg i sin berömmade notis i G. H. T., då häftet utkom:

Själfrågar Finke Finne:
 Hvar dröjer *Heidenstam*? Har han försummat festen?
 Han, som vid Bacchi tåg är den förnämligste prästen!
 Han kommer icke!

Ja, hvar är *Heidenstam*? För läsaren är han icke svår att igenkänna i denna originella och täcka hyllning åt Bellman. Läsaren söke och — „finne!“

I en följande nummer rättade Warburg sitt misstag.

Då det säkert skall intressera våra läsare att taga kännedom om Tavaststjernas originella diktarhyllning till Bellmans minne taga vi oss friheten aftrycka parentationen.

Sekular-Parentation

i

ordenskapitlet Den Svenska Pinden
 hållen öfver
 Stormästaren

Karl Mikael Bellman

på

hundraårsdagen af hans död
 den 11 februari 1895

af

versmakaregesällen,
 tillförordnade extra ceremonimästaren
 och parentatorn

Finke Finne.

Personer och figurer i för- och efterspelet:

- Prospero
- Tomtar och djurgårdsnissar
- Tirsis och Dafne
- Oreader
- Nymfer
- Tritoner
- Sefirer
- Ulla Vinblad
- Bellman
- Pafos' hela makt.

Deltagare i processionen:

Gustaf III	Ordenskansler
Kellgren	Kommendörer
Leopold	
Atterbom	
Raneberg	
Tegnéér	
B. E. Malmström	
Gunnar Wennerberg	
Gustaf Ljunggren	
Carl Snoilsky	
Valerius	
C. F. Dahlgren	Ordensbröder
L. Hammarskiöld	
K. A. Nicander	
Johan Nybom	
W. von Braun	
Orvar Odd	
Aug. Blanche	
Ejursten	
Theorell	
Joh. Gabr. Carlén	
Eichhorn	Oppositionsmän
F. Hedberg	
F. Sander	
C. D. af Wirsén	
B. Schöldström	
Oscar Lovertin	
Daniel Fallström	
P. Wieselgren	
Fryxell	
Finke Finne	

Finke Finne — tillförordnad extra ceremonimästare och parentator.

Förspel.

Midvinterlandskap, natt, svagt snöljus. En mängd små tomtar och nissar sopa snön från marken och träna under Prosperos ledning Till höger i förgrunden står Bellmans byst på en karyatidpedestal; på hans hjässan och näsa ligger snö.

Prospero med sitt spö ropar utåt fältet i fonden, som knappast skönjes:

Hallå, små tomtar! Går ert göra lätt?
 Blir vintern snarligen på porten sopad?
 Om några timmar blåser jag reträtt,
 då måste snön och köden vara slopad.
 Gån på, små tomtar! Det blir fest i natt,
 den svenska Pinden firar sekelgille
 till ära för sitt somarmorgonsnille
 Karl Mikael . . . Nå tomtar, tagen fatt
 och sopea vintern ut, och det i bliken!
 Hörs ej musiken redan där från brinken?
 Hvad Sverige egt af stora, vittra andar
 har möte stämt här invid Bellmans byst.
 Låt se att innan morgonsolen kysst
 Djurgårdens ekar . . . Men hvad är det?
 Tyst!

Jag hör musik, som sig i prasslet blandar.
(Fjärran, otydlig musik.)

De komma redan! Tomtar, fort i väg!
 Man hör ju redan ordensbrörens steg,
 Här måste sommar bli! Vi Djurgårdsnissar
 må smycka festens sal för sångarkungen

och tvinga blommor att slå ut på ljungen!
 Och det skall lyckas oss. Se där! Nu his-sar
 ju sommarhmlen re'n sin ljusa sky!

Det ljusnar något litet, och purpurmoln randas lätt öfver fondens sommarlandskap. Musiken höres närmare, och man kan uppfatta de alls tydligare marschtakterna af Undan ur vägen, se hur profossen — " Prospero ser sig en sista gång omkring och varseblir snön på Bellmans byst, springer fram och slår bort den med sitt epö.

Ni glömska kråk! Se där på Bellmans by ni glömt en sats med snö. — Nå, lika mycket!

Nu har ju Djurgårn fått det rätta tycket och Djurgårdssångaren sitt rätta drag. Se där! Han ler! Han ler! Hvad sade jag!

(Slår inbjudande ut med handen mot de kommande):

Den svenska Pinden hälsas i det gröna! Välkomna hit att sommarns glädje röna och att dess skald med seklets lagrar kröna!

(Försvinner jämte tomtarna. Musiken allt tydligare; steg af processionen förnimmas. Marschen hör upp, och sångstämmor taga vid):

Hvem är som ej vår broder miens!
 fastän hans skugga mer ej finns?
 Fastän hans valthorn tystnat har,
 finns skogens genljud ändock kvar,
 Än Fioras fåglaskara
 skall ömt hans spel förklara.
 Än jägarn vid sin snara
 skall på sin pipa svara
 hur ibland Orfei söner,
 af Bachus krönt så sköner,
 han utan like var.

Den svenska Pinden inkommer i procession, två om två, med Gustaf III i spetsen, alla med kransar och blommor. Strax efter Gustaf III skyndar Finke Finne fram, poserande, ordnande, viktigt och fjäskande; — ett slags rättsbetjäntsfigur med vinlöfskrans om pannan. Kommendörerna bära lagerkransar kring hjässan. Efter dem köror med konfonium för en picknick i det fria. Kypare ombesörja serveringen af bröderna, så snart de parenterar och dragit sig i bakgrunden. Nu ordnar Finke Finne processionen framför bysten, medan alla falla in i slutrefrängen af kören:

Han utan like var.

*

Parentation:

Finke Finne träder fram med en stor pappersrulle och uppläser följande

Dityramb.

Sitt timglas fyllt med vin,
 som döden åt dig hällde,
 du tog med glädlig min,
 Karl Mikael, och stälde
 så till din afskedsfest,
 där du en världs elände
 i fröjd och vällust vände,
 fast Karon satt som gäst.

Af lifvets bittra kalk
 du njöt som ingen annan,
 — en lefnadslustig skalk
 med so gellor kring kannan!

För dig var döden skämt
 och lifvet blott en villa,
 på hvilken man bör spilla
 ett löje natt och jämt.

Med klangen af din sång
 till väna gudamakter
 är eko stadt på språng
 kring alla svenska trakter;
 bland finska tallars barr
 och danska bokars hängen
 förnimmes än refrängen
 af eko och gitarr — — —!

Karl Mikael, — gutår!
 Se, trots det myckna pjunket,
 ditt vin på hundra är
 ej huunit blifva unket!
 Post seculum det finns
 pokaler än att fylla
 och sorger att förgylla
 för borgare som prins!

Gustaf III (lägger ner sin krans för Bellmans byst):

Ur hundraårig sömn Vi stiga upp helt gärna,
 Mon cher Anacréon, för att som konung värna
 i spetsen för Vår vakt af Pindens vittra folk
 ditt rykte och din glans såsom Vår Aeras tolk.

Vi glömma Anckarström och våldets entrepriser
 och lyssna icke till barnbarnabarns malicer,
 när Vi fått veta om att seklets timme slår,
 se'n dess du följde Oss och lades på din bår.

Eh bien Anacréon! Så ödet sällsamt ställer!
 Nu är du mästarn, du, — vi andra blott gesäller,
 om Polyhymnias och Venus' domslut gäller!

Vi tacka nådigst dig för stunderna på Haga
 men vittna gärna om att snillen äro svaga,
 om eftervärdens dom dig gör till en héros,
 ty det var du just ej, så vidt Vi det förstå.

Men skald, Anacréon, — det var du såsom ingen,
 och det är vackert så i denna vittra ringen!

Kellgren; (med krans):

Hur vist, Ers Majestät, Ni tackes Bellman döma.
 Ert snille, liksom hans, bör Sverige aldrig glömma.
 Ni gaf förfiningen åt sederna och tanken,
 och om det icke blef en viast precis i banken
 så blef det vinst likväl för vettet och för snillet — —

Gustaf III:

Äh, käre Kellgren, minns, i detta vittra gillet
 är jag visst icke kung! Ditt smicker honom bär,
 som ler i bronzen än åt lifvets små besvär!

(Sätter sig)

Kellgren:

Ja visst, du nordiske Anacréon, jag hyllar

din gratie, din rikedom, som än en värld
förbryllar.

Leopold, (skyndar fram och lägger rörd
ner sin krans):

Odödige Bellman, du lefver då än?
Ditt blod som din vers än med liflighet
flyter.
Än Sverige af kungen bland sångare
skryter,
än skryter jag själf att dig äga till vän.

Kellgren, (ironiskt).

Håll litet, cher ami! Ni går för långt i
yra!
Hur lät hans nekrolog? Hvar hade Ni er
lyra
då sångarkungen slöts af jordens kalla
famn?

Leopold, (misslynt):

Ah! Laissons ça, mon cher! — Jag talar
om hans namn.
Men själf, o Kellgren, har du sångarkun-
gen smadat.
och som Priapi hof hans vittra spinnhus
hädat.

Kellgren, (otåligt):

Skall än om hundra år — — —?

Finke Finne, (träder beskäftigt emellan
dem):

— Jag frågar mina herrar,
om ej en skarp replik den sjuka sak för-
värrar?

Vårt ceremoniel, det lyder se så här:
„Nihil de mortuis, om icke godt det är!“
Som parentator ber jag Bröderna på Pin-
den
att för alt ondskefullt nu genast stänga
grunden.

Enhvar har sina fel, och Bellman hade
många,
— dum vi'a brevis est, ars semper fuit
longa.
Här finnas flere än, som vänta att få
lägga
sin krans och sina ord, ej tunga som en
slägga
men lätta som den blom om våren strör
för vinden — —

Kellgren, (ler):

Så vare udda jämt? Till Bröderna på
Pinden
jag vädjar med mitt värk för salig Bell-
mans väl
och hoppas, att enhvar vill inse mina
skäl,
om jag i lifvets strid gaf Bellmans små
mamseller
ej idel smek och slisk, men pepparkara-
meller

(*Tager Leopold under armbågen och går
till Gustaf III.*)

Atterbom, (stiger tankfull fram och ned-
lägger sin krans, högtidligt):

Det är oss ljuft och godt att härmed få
betyga
offentlig rätt åt den, hvars samtid var
för blind
att se hans snilles vidd och att med ho-
nom flyga,
ifrån Olympens höjd och grekiska gratier
blyga
rätt ner till Gröna lund — —
Liten paus.

Finke Finne (fjäskar och hjälper honom
på trafven):

— — och Ullas gump så trind:

Atterbom, (ler flyktigt):

Ja väl — omätligt är det skönas vida rike,
och Ulla Vinblad blir förvisso Lauras like
i dettas Elysé, när dygnets larm har dött
och dagens korta mode skrikit har sig
trött.

Det fordras afstånd, Bröder, för att Bell-
man fatta,
han står oss än för när, och såsom barn
vi skratta
åt skaldens fantasi, för att den roar oss;
men för en tänkare den blir ett sällsamt
bloss,
som lyser Akeron och Plutos rike opp,
när ej det flammar gladt kring Backustä-
gets tropp.

Valerius, (litet anspråksfullt och skruf-
vadt):

Neckar ur vassen undrande stiga,
vindarne tiga,
böljan står;
bland oreader,
fauner, dryader,
dansa najader,
skogen går.

Paner och silener och backanter
svärma öfver dalar, fält och branter;
sången ljuder högt från alla kanter:
Orfeus, o Orfeus, du åter är vår!

Atterbom, (ser ovilligt på honom, för
sig):

En hämpling i en bur, som härmar näk-
tergalen!

Ett ömkansvärdt försök att sänka idealen!

Finke Finne, (efter honom):

Ej någon skarp kritik, jag ber! I våra
dagar
enhvar har rätt till sång som honom själf
behagar.

C. F. Dahlgren, (dansar fram):

Bellman,
Din fest begynns!
Hör hur flöjten, så klar
ur sig moltoner drar!
Hör trumpeten, hur gallt
han genskallar på fält!
Hör triangeln nu pinglar
sitt plingelpling
i ljudande ringlar,
kling, klingeli, kling!

Runeberg, (kommer godmodigt leende
med sin krans, härmar Dahlgren):

Pa, pe, pi, po, pu, py,
hvad den tosen var ny!
La, le, li, lo, lu, long!
hvad är detta för sång?

Finke Finne, (vet ej huru han skall vä-
ga hindra R., går slutligen fram till ho-
nom):

Ers majestät . . . förlåt . . . Ers excellens,
professor,
sjung hållre Fänrik Stål än slika glada
mässor!

Runeberg, (klappar honom leende):

Du är så nitisk du, min lille landesman
Finne!

Jag följer med i natt och firar Bellmans
minne:

Ej med klagan skall hans minne firas,
ej likt ens, som går och skall förglöm-
mas!

Kellgren, Leopold, Lidner och fru Lenn-
gren
äro bra, men störst Franzén och Bellman!
(*Lägger ner sin krans och står afvaktande.*)

Tegnér (kommer fram med sin krans.
Man gör tecken åt de kringstående, som
skulle Bellmansbysten röra sig):

Gif plats, gif plats, ty Nordens vingur
nalkas
och sången raglar kring hans vigda mund!
Hör hur han skämtar, se hur gladt han
skalkas

bland nymferna uti den gröna lund.
Men ack, hans glädje ligger ej i kannan,
ej i idyller, som han kring sig strött;
hans druckna öga söker än en annan,
och märk det vemodsdraget öfver pan-
nan —
ett nordiskt sångardrag, en sorg i rosen-
rödt!

I Djurgårdsekar, susen vänligt öfver
den störste sångarns bild, som Norden
bar!

Det finns nej tid, som dessa toner söfver,
det finns ej land, som deras like har.
En sång, som växer vild, men likväl
ansad,

bär konstens regel men försomar dess
tvång,
till hälften medvetslös, till hälften sansad,
en gudadans, på gudabärgets dansad,
med faun och gratie och sångmö på en
gång!

(*Lägger ner sin krans, tager Runeberg
under armen.*)

Lorenzo Hammar skiöld:

Det varit länge nog att elakt tidens tek-
ken,
att man glömt bort din sång och drack sitt
vin ur bäcken
och himlade sig fromt och talade moral
och såg ej kärnan alls, för att den hade
skal.

Men Bellman, se, din sång ur glömskan
dubbelt fager
man letat fram igen och stält i riktig
dager.

Nicander:

Egne, odödige skald! Du vist dåraktige
Fredman
säg hvar din lyra är gömd, att jag må
spela ditt lof!
Mången var mer kanske i dikten och större
i sången,
ingen förenar som du dikts och sångens
behag.

Johan Nybom:

När Orfeus spelar, skog och böljor dansa,
naturen själf blir tokig utaf fröjd.
Här är hans rike — honom vi bekransa,
där glad han sitter på sin sångarhöjd!

Tankfullt, understruket:

När Sergels faun betraktar dig och skrat-
tar,
lägg i hans blick en tår — och Bellmans
värld du fattar!

Röster:

Bravo! väl sagdt det var!

Finke Finne, (beställsamt):

— Vårt ceremoniel . . . !

Röster:

Vi bry oss icke om en sådan bagatell!

W. von Braun, (kommer dragande på *Pehr
Wieselgren*, som ser ovilligt och yrvaken
ut. *Braun* gäckande):

Min värde bror och vitterhetskamrat,
du känner i ditt bröst ett kristligt hat,
ett äkta prästerligt, ett sådant som
i tid och evighet ej kan gå om.

(*Hotar Bellman*):

O Bellman, Bellman, vi förbanna dig!
Att våga sitta där så liderlig,
när nykterhetsaposteln *Wieselgren*
Står upprätt här på sina egna ben!

Finke Finne, (emellan):

Det är för oförsynt, jag ber löjtnant von
Braun
att bli mer gentleman och lite mindre
faun!

Wieselgren, (gnuggar sig i ögonen, vet ej
hvar han är):

Hur kommer det sig? Säg! står jag vid
Bellmans byst?

Braun:

Ja visst! Re'n i mitt lif för mig jag svu-
rit tyst
att väcka dig i natt till *Bellmans* sekel-
fest
och tvinga dig att bli för en gångs skull
hans präst.

Wieselgren, (vaknar upp; indigneradt, med
mycken kraft):

Det blir jag aldrig, nej! (*Ser på Braun*).
Jaså, herr Braun är den,
som väkt mig ur min sömn till lifvets bråk
igen?
Det är just likt en man, som haft sitt
bästa nöje
uti att häna alt för att få fram ett löje.

(*Till Bröderna på Pinden*):

Nej, bäste herr von Braun och ädla vittra
skuggor,
Jag är en ärlig man, som icke trifs bland
suggor,
ej ens om *Bellmans* namn det ena djuret
bär

och adladt till von Braun det andra löjt-
nant är.
Jag tror och vet förvisst, att *Bellman*,
redobogen,
blef legd utaf sin kung att sjunga uppå
krogen

den svenska nektarns lof och prisa fylleri't,
och att han gjorde det med sällsynt konst
och nit,

så folkets pengars flod till hofvet vände
åter
att fröjda få den finaste ibland despoter.
(*Ogillande mummel*).

Jag är en ärlig man och van att högt pre-
dika
den rena sanningen för fattigman och rika.
En dålig kung det var, som lät ett sådant
snille
sig söka uti smuts och supa sig till dille . . . !
(Forts.).